

הלון פרק שביעי עירובין

ע"מ.

עין משפט נר מצוה

ל א מיי פ"ג מהלכות
עירובין הלכה יג
טו"ש"ע ח"ח סי' שעב
סעיף י'
ל א ב מיי"ט שם הלכה יד
טור ש"ע ח"ח סי'
שע"ג:
ל ב ג ד מיי"ט שם הלכה ג
טו"ש"ע ח"ח סי' שעב
סעיף י'
ל ג ה מיי"ט פ"א מהל'
שם הלכה לו סג
לפון פ"ג טו"ש"ע ח"ח סי'
שע"ג סעיף יג:
ל ד ו מיי"ט שם וטו"ש"ע שם
וכי' שע"ג סעיף יט:

היא בריתא דאין להציא בריתא כיון שכול להציא המשנה ומה שאומר בפ"ק דסוכה (דף ד.) מן ואין עמיד לפנותו ועפר סתם מחלוקת ר' יוסי ורבנן אע"ג דבמתני' דאהלות לא איירי רבנן מידו כהן מ"מ מכל שכן דעפר שמעינן דבעי ניטול והא דפשיטא ליה תנן וזיטולו הוה מיעוט לרבנן שפיר שמעינן מכל שכן דכרי דתצוהא דמהני ניטול והא דקאמר התם עפר סתם מחלוקת רבי יוסי ורבנן הוה מני למימר נמי עפר ואין עמיד לפנותו דבהא נמי פליגי רבנן ואמרי ללא ניטול אלא אם כן ניטולו ואין עמיד לפנותו ללא היינו ניטולו כדמוכח התם אלא משום רבי יוסי נקט עפר סתם ולא חש להאריך ולמניקט מרזייו: **מאן תנא אהלות ר' יוסי היא.** אע"פ שלא היה יודע בריתא זו דקא' מייתי יודע היה שרבי יוסי דיבר על ההיא משנה דאהלות וכי האי גוונא איכא צפיק קמא דיומא (דף יד.) גבי מאן תנא תמיד ר"ש איש המנפה היא:

הרי הוא כבתם עפר ובטל. וטומאה צוקעת ועולה דקדמי דאהלות וא"ת והא ר' יוסי קסבר דטומאה טמונה אינה צוקעת בפ' העור והרוטב (מלון דף קסה:) דקאמר ר' יוסי חצילי המטה וסריגי החלונות שפירשו על פני המט צאורי הנוגע שלא כנגד הנקב טהור ומוקי לה בצמוקין לו בפחות מטפח ואומר ר"י דמ"מ מהני ניטול לענין שלא יבא טומאה לכלים בצנדרו והא דא"ר ר' יוסי צפיק כיון (סוכה כ"א.) דצמוקין הוה עומד וממלא מפני קצר המהוס היינו דוקא צקבר דכתיב קרא (במדבר יט.) או צקבר שהמאהיל על הקצר טמא אבל בעלמא קסבר ר' יוסי דלינה צוקעת וטהור: **דקאים** לה באפה ואז"ה. ואם תאמר אם כן מאי איריא דנקט רב הונא שלא יתן לתוך קופתו ולא יאכיל כיון לתוך קופתו, אלא אע"ג דלא מטלטל וי"ל דאי הוה נקט ליה אסור להעמיד לא הוה ידעינן מאי טעמא כל כמה דלא אשמעינן שאסור לטלטל הלכך אשמעינן שאסור ליתן לתוך קופתו משום דלמא מיפסית ולאו אדעתא וממילא ידעינן דאסור להעמיד: **ובן אתה מוציא בגוב שבין.** פירש בקונטרס גזש צור ולא שני צור גבי תנן ויש מפרשים לשון קש וגבצא:

שמע מינה מחיצות שאין מניעות לתקרה שמן מחיצות. בתמיה פ"י במחיצות עראי כי הך ולעיל (ע"ג:) פסקינן כרבי יהודה הסבר דאמר לז"ה עירוב אחד לכולן במחיצות שאינן מניעות לתקרה והתם נמי במחיצות עראי איירי כדפי' (ה.) דכל

לא ניטלו. לא ניטלו ואין הטומאה צוקעת למעלה מן הגג שיש לה אהל לעכמה: רבי יוסי היא. משום דאיירי זה רבי יוסי כדאמרין לקמן נקיט לה: **הבן.** מלאוהו תנן וידעינן אנו שאינו נריך לו מכל מקום לא ניטלו בצירוש: **הרי הוא כבתם עפר.** כעפר שאין אנו יודעינן אם עמיד לפנותו אי לא דקדמייהו ניטול. אלא ר' יוסי עפר סתם ניטול סתם תנן שאין אנו יודעינן אם יאכיל ניטול לא ניטול: **עפר.** וידעינן אנו שיפנהו דלאו סתמהו: **הוא:** הרי הוא כסתם סתם. שכן שאין אנו יודעינן אם יפנהו אם לאו דקדמייהו לא ניטול עפר סתם. כגון מתני' כיון דעפר אינו ניטול בשבת סתמיהו ניטול: **אפילו ארנקי.** כיס מלא מעות ניטול שם אבל תנן וקש ניטול למאכל בהמה: **למטיימיה קאי.** הלכך סתם עפר ניטול ליה ואפילו לרבנן: **ניס למטיימיה קאי.** בתמיה: **לא שנו.** דבעי נסר ד': **אלא שנסנו לנצחו.** ארכו של דף לרוחב החרץ משפה לשפה כעין גשר: **אבל לנרנו.** שנתן לנרנו של חרץ דף ד' אורך על גבי יתדות אלל שפתו סתם קלת רוחב החרץ ומיעוטו מדי': **אפילו כל שפוח.** שהיתה דף קלרה (א) אפילו אינה אלא ככזעב הרי מיעוטו לרוחב החרץ מארבעה צדדים מדה הפתח ומתני' רחב ד' תנן: **זו שלא כנגד זו.** שהיתה או צולטת לרה"ר יותר מחצתה לא סגי להו צנסר ארבעה: **אין צין זו לזו ג'.** אין רחוקה זו מזה שלשה: **מתני' מסתם.** גדיש על גבי תנן ומפסיק על פני רוחב כל החצירות: **מאכילין.** מן התנן לצהמתן ולא חיישינן דלמא ממעט תנן מ' דהויא לה חדא רשותא ואסרי אהדדי ולא מסקי אדעתיהו ומטלטלי בחצר להא לא חיישינן דהא אפילו אימעט אי לא הוי מיעוט על פני עשר אמות ויותר לא חסרי דהא עד עשר פיתחא הוי ואין צנקה ממעט כל כך בצאליטה בשבת אחד: **במעט הסבן.** על (א) כל החצר או צנמשך י' אמות ועוד: **מעריבין אחד.** אם נתמעט צחול: **גב'.** שלא יקן. צדיק לתוך קופתו דלמא שקיל טובא וממעט ליה מעשרה וקא מטלטל בחצר האסורה ומאכילין דקמני צנמני' שהצנמה צחה ואוכלת והסתם לא חיישינן דלמא ממעט דצנמה קלי קלי אכלה. לישנא אחרונה לא יתן לתוך קופתו משום דמוקף מאתמול למחילה זו: **ולאוקמי.** בהמתו על התנן כדי לאכול שרי ולא גזרינן דילמא שקיל צדיק וספי לה אלא חמיר עליה אסור דרבנן ולא עבר עליה: **והא א"ר חנינא מעמיד אדם את צנמהו ע"ג עשבים.** מחוצרים לאכול ולא חיישינן דלמא עקר צדיק ומאכיל לה דהא חמיר עליה אסור שבת אבל אסור מוקפה קאי בהמה שלא חלק בתוך צנמהו: **כאן תנא אהלות** ר' יוסי ורבנן. ר' יוסי איכא פ"ק גני, דתנן באהלות פרק א"ר יוסי אומר תבן (ט"ו) ר' יוסי אומר תבן אסן עתיד לפנותו הרי הוא כסתם עפר ובטיל, עפר (ואין עתיד) (ועתיד) לפנותו הריהו כסתם תבן ואינו בטל. קמני מיהת תבן הוה כסתם עפר ובטיל, מכלל דר' יוסי סבר ע"פ סתם בטל. אלא תנא דעירובין הוא ר' יוסי ופליגי עליה תנא דאהלות. רב הונא בריה דרב יהושע אמר גבי איסור שבת אפי' ארנקי בטיל וכל שכן עפר או צורות. רב אשי אמר בית אחרין לא רמינן, חרץ למטיימיהו קאי הילכך א"ר פריש דמבטיל, אבל בית לא למימליה קאי, הילכך אי פריש דמבטיל, אין אי לא לא. מתני', נתן עליו נס שרוחב ד' טפחים כו'. אמר רבא לא שנו שאם נתן חרץ נסר פחות מדי' טפחים מערבין אחד, אלא בזמן שהושיט זה הנסר מזה הגב לצדו האחר של חרץ לרחבה, אבל אם נתן זה הנסר לצדו של חרץ מצד אחד של חרץ, אפי' פחות מדי' טפחים אחד, שהרי מיעט החרץ מדי' טפחים, לפי שהבן החרץ שונו כי הוא ירוחב ד', ואם נתן

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא הא דתנן וכן שתי גזירותא דר' יוסי ורבנן זו אין זו שלא כנגד זו או זו למעלה מזו לא חו למעלה מזו מני: (ב) רש"י ד"ה אפילו כו' ואפילו אינה: (ג) ד"ה נמעט המנע על פני רוחב כל התנן: (ד) תוס' מ"ה שם ועי' דפריש התם. נ"ב ד"ה במחיצות:

גליון הש"ס

גמ' מאן תנא עירובין ר' יוסי היא. עין לקמן דף פ"ב ע"ה מ"ה צור מאי איכא למימר:

מוסף רש"י

ר' יוסי אומר תבן ואין עתיד לפנותו וכו'. ופליגי בין אהנות אחרות, לזירות היינו עפר, וקאמר פ"ק לרזין ציטול וא"ל ר' יוסי תנן א"י ידע שאינו עמיד לפנותו הרי הוא כסתם מלאו, וגזירות אפילו סתמה על ידיע א"י עמיד לפנותו לו לא, מתמא בטל אלא אם כן ידוע דעמד כסתם תנן ולא דהיא הוי כסתם תנן ולא ניטול (סוכה ד.)

רבינו הגנאל

בסתמא לא ניטול. ופריק רב הונא מאן תנא אהלות ר' יוסי ופליגי אתא דירדן. איני והא ר' יוסי איכא פ"ק גני, דתנן באהלות פרק א"ר יוסי אומר תבן אסן עתיד לפנותו הרי הוא כסתם עפר ובטיל, עפר (ואין עתיד) (ועתיד) לפנותו הריהו כסתם תבן ואינו בטל. קמני מיהת תבן הוה כסתם עפר ובטיל, מכלל דר' יוסי סבר ע"פ סתם בטל. אלא תנא דעירובין הוא ר' יוסי ופליגי עליה תנא דאהלות. רב הונא בריה דרב יהושע אמר גבי איסור שבת אפי' ארנקי בטיל וכל שכן עפר או צורות. רב אשי אמר בית אחרין לא רמינן, חרץ למטיימיהו קאי הילכך א"ר פריש דמבטיל, אבל בית לא למימליה קאי, הילכך אי פריש דמבטיל, אין אי לא לא. מתני', נתן עליו נס שרוחב ד' טפחים כו'. אמר רבא לא שנו שאם נתן חרץ נסר פחות מדי' טפחים מערבין אחד, אלא בזמן שהושיט זה הנסר מזה הגב לצדו האחר של חרץ לרחבה, אבל אם נתן זה הנסר לצדו של חרץ מצד אחד של חרץ, אפי' פחות מדי' טפחים אחד, שהרי מיעט החרץ מדי' טפחים, לפי שהבן החרץ שונו כי הוא ירוחב ד', ואם נתן

רבינו הגנאל

בר זה הנסר לארכו (הרי"ק) מיעט רחבו מדי' טפחים. אמר רבא הא דתנן וכן שתי גזירותא דר' יוסי ורבנן מזה, אבל זו שלא כנגד זו או למעלה מזו (לא), לא אכרן אלא שיש ביישן ג' טפחים, אבל אין ביישן ג' טפחים מעוקה (א) היא ושרי. מתיב במתן שתי הצירות גבה י' טפחים מערבין שנים ואין מערבין אחד. אילו מאכילין מיכן ואילו מאכילין מיכן, ואוקמינא מתבן שבין שתי הצירות גבה י' טפחים לא שרי לכל חד חד מנייהו, אלא למיקם באפי' בהמתו והיא מיליא אלא ואכלה, אבל ליתן תבן לתוך קופתו, אלא להעמיד על המתבן ולהאכילה אסור. ואם הוא מתבן בתוך הכית גבה י' טפחים, והבית בין שתי (החצירות) (החצירות), זה נותן לתוך קופתו ומאכיל זה נותן לתוך קופתו ומאכיל. ומאי שנא בית דאית ליה מחיצות ותיקרה, כי מיפסית התבן מ' טפחים מינכרא מילתא דחוי ליה דקא מירחק מן התיקרא, וכיון דנתמעט עפר טפחים ידע התרווייהו אסורי, ואי בעי נועל פתח ביתו ומבטל רשותו והוה אסור וחבירו מותר. וכן אתה אומר בניב בתבן. פי' תבן מעובה כמי חבילות שבין שני תרומי שבת. דין ניב זה ודון מתבן שבין שתי חצירות אחד הוא, ולא שרו אלא למיקם באפי' בהמתו וחזילו היא ותיכול. אבל לתת לתוך קופתו לא להאכילה הוא לא. דכר מיפסית מ' טפחים כיון דליכא תיקרא לא מיכרא מילתא. ואוקמינא דהאי בית דאית ביה האי תיבוא גובהו י"ט טפחים חסר משהו, והתבן (חסר משהו) וכל פתחו מ' לבלוד דמי, שנמצא תיקרו, כאלו מגיע עד שמי החרץ, דבעינן מחיצות המניעות לתיקרא.